

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Матеріали і тези III Міжнародної науково-практичної
конференції
молодих учених та студентів

13-14 жовтня 2017 року

ОДЕСА 2017

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези III Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 13-14 жовтня 2017 р.). Т. 1. — Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2017. — 103 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського». Протокол № 3 від 26. 10.2017 р.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського, 2017

<i>Михайлюк О.О.</i> Твори композиторів Тернопілля ХХ – на початку ХХІ століття в класі основного музичного інструмента (скрипка)	54
<i>Місько Г.С.</i> Різдвяні фестивалі у культурно-мистецькому контексті Тернопілля	57
<i>Новська О.Р.</i> Траєкторії фахового розвитку майбутніх учителів музичного мистецтва	60
<i>Овод Н.М.С.</i> Крушельницька у контексті культурно-освітніх процесів Західної України ХХ ст..	61
<i>Ошищук О.</i> Творческий вклад выдающихся педагогов-хореографов в работу с детьми дошкольного возраста	65
<i>Попівчак Г.В.</i> Фортепіанні цикли сучасних українських композиторів як виконавський та навчальний репертуар	68
<i>Степанова Л.С.</i> Моделювання як метод наукового пізнання	70
<i>Суть Пенфей.</i> Диагностика уровня сформированности умения семиотической интерпретации произведений искусства у будущих учителей музыки	72
<i>Ткаченко О.</i> Танцювальна культура Греції	75
<i>Чен Люсіп.</i> Про зміст поняття «творчі якості особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва-вокаліста» в контексті сучасної мистецької освіти	76
<i>Чель Кай.</i> Наукові засади музично-просвітницької діяльності педагога-музиканта	78
<i>Чель Чель.</i> Методика організації самопідготовки майбутніх учителів музики до педагогічної практики з музичного навчання	82
<i>Чжоу Е.</i> Значение репертуара в формировании художественно-эмоционального опыта	83
<i>Чжоу Лянян.</i> Проблема творчої індивідуальності у психолого-педагогічній літературі	85
<i>Чжу Цзянь.</i> Специфіка музично-теоретичної освіти майбутнього викладача вокалу	87
<i>Шинкарюк І.</i> Житєвий та творчий шлях Сільві Гіллем	89
<i>Щур Л.Б.</i> Хореографічна освіта майбутнього вчителя мистецьких дисциплін: з досвіду педагогічної роботи	92
<i>Гурман В.</i> Лібрето танцю «Хевсурлі»	95
<i>Луценко Ю.</i> Лібрето танцю «Dos a bailag»	96
<i>Олійник Л.</i> Лібрето до хореографічної композиції «Русальні заговини»	98
<i>Прокопєць Т.</i> «Лібрето танцю «Хора нунцій»	99
<i>Судак І.-І.</i> Лібрето танцю «Небесна Апсара»	100
<i>Ярошенко Ю.</i> Лібрето до хореографічної композиції «Прийди, Весно, з радістю!»	102

Науковий керівник – канд. мист., доцент Козинко Л.Л.

Л.Б.Щур

(Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка)

Хореографічна освіта майбутнього вчителя мистецьких дисциплін: з досвіду педагогічної роботи

Серед пріоритетів сучасної освітньої системи виділяються, зокрема, завдання освіти як органічного поєднання її з національною історією та традиціями задля збереження та збагачення культури українського народу. Особливої ваги набирає це завдання щодо мистецької освіти, адже національна культура, як джерело та ідентифікатор національної самосвідомості, забезпечує відтворення, розвиток матеріальних та духовних цінностей народу, передачу їх наступним поколінням.

У національній культурі через цілісний феномен давніх традицій та звичаїв, через скарбниці народної творчості, проявлену у мові, пісні, танці, закладено ментальність, «характер» нації. Серед культурної спадщини українського народу національне хореографічне мистецтво займає окреме і особливе місце, адже притаманними йому виразовими засобами розкриває сутність та характер нашого народу, в художніх формах відображає явища, взяті безпосередньо з його побуту та праці, репрезентує багатство народного одягу та реквізиту, притаманного українському народу. Можна стверджувати, що у сучасному соціокультурному середовищі національне хореографічне мистецтво є яскравою «візитівкою» України у європейському та світовому культурному просторі.

Гене́за та еволю́ція хореографічного мистецтва – у колі важливих мистецтвознавчих проблем, привертаючи увагу багатьох дослідників, серед яких – теоретики і практики хореографічного мистецтва В. Авраменко, Н. Базарова, Г. Березова, Л. Бондаренко, О.Бурля, А. Ваганова, К. Василенко, В. Верховинець, А. Гуменюк, С. Забрєдовський, Є. Зайцев, С. Зубатов, П. Коваль, В. Костровицька, О. Мартиненко, Б. Стасько, О. Таранцева, Т. Ткаченко, Т. Чурпіта, А. Шевчук та ін.

Педаго́ги-хореографі (М. Вантух, В. Верховинець, Г. Клоков, А. Кривохижа, В. Тітов та ін.) підкреслюють важливу роль хореографічного мистецтва в становленні свідомої національної духовності майбутніх поколінь, вважають, що залучення до танцювального мистецтва важливе не лише для фізичного здоров'я, формування інтересу до рухової діяльності, а й для творчого розвитку особистості, для її духовного збагачення загалом.

Розуміння значення хореографії в системі освіти як художньо-естетичної потреби обумовило активне впровадження її основ у загальноосвітніх школах, особливо у процесі позакласної виховної роботи, у діяльності танцювальних гуртків та студій [1]. Поштовхом стало відкриття спеціальності «Хореографія»

у вищих педагогічних навчальних закладах України, введення навчальної дисципліни «Ритміка та хореографія» [2].

Так, на факультеті мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка ця навчальна дисципліна введена як обов'язкова, що викликано потребою в удосконаленні системи професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Вважаємо, що сучасний стан вищої школи вимагає креативної активізації навчально-виховного процесу, впровадження інноваційних методик у систему підготовки фахівців високого професійного рівня, які б сприяли художньо-естетичному розвитку особистості в умовах сучасного соціокультурного простору.

Ці тези закладені нами у розробку навчальної програми «Ритміка та хореографія» для підготовки бакалаврів з галузі знань 0202 Мистецтво за напрямом 6.020204 «Музичне мистецтво». Метою курсу визначено оволодіння студентами основами хореографічної майстерності, методикою навчання рухів класичного екзерсису та народно-сценічного танцю, ознайомлення студентів із здобутками національного і світового хореографічного мистецтва, формування у студентів активності і естетичного ставлення до мистецтва танцю.

Відповідно окреслені завдання курсу, серед яких: ознайомити студентів із поняттями, термінологією хореографічного мистецтва; розвивати у студентів ритмічний слух та емоційно-образну пластику; вчити студентів практичного використання танцювальних рухів та техніки танцювальних елементів; розвивати чуття культури рухів під час їх виконання; формувати та засвоювати систему навичок танцювальної техніки для подальшого й успішного її використання у мистецькій діяльності.

Досвід роботи показує, що студенти з особливим інтересом вивчають народний танець, який займає чільне місце серед культурних надбань кожного народу і відображає його національну культуру, виступаючи потужним джерелом усіх інших видів хореографічного мистецтва. Широка популярність українського народного танцю в нашій країні, за її межами пояснюється традиційним та автентичним багатством тем і сюжетів, танцювальних образів, які взяті безпосередньо з побуту та праці українців. Наявність яскравих обрядово-побутових рис та особливостей у поєднанні з віртуозною технікою виконання надає українському народному танцю своєрідного національного колориту.

Підкреслимо, що студентам цікаво вивчати і регіональні відмінності народних танців, адже студенти із різних областей Західної України, та навіть із Тернопільщини, яка об'єднує терени східної Галичини, західного Поділля, південної Волині, на півдні – Буковини, приходять із певним досвідом виконання танців, що побутують у їх місцевостях. «Регіональний» досвід студентів ми використовуємо як матеріал для навчальних занять та при підготовці різноманітних культурно-мистецьких акцій, виховних заходів кафедри та університету.

Особлива увага на заняттях приділяється одному із найдавніших видів народного танцювального мистецтва – хороводу, який виник на основі органічних зв'язків пісні і танцю. Тут важливим завданням є збереження традиційної форми виконання хороводу, який на сьогодні є складовою частиною дитячого шкільного репертуару.

Успішною та цікавою є робота із учасниками студентського танцювального колективу «Веснянка», у репертуар якого увійшли та займають особливе місце старовинні танці Тернопільщини, зокрема, «В'язанка старовинних західно-подільських танців», які були записані автором статті під час польової експедиції у Борщівському районі Тернопільської області.

Наш досвід дозволяє стверджувати, що важливо запропонувати студентам цікаві пісенні та інструментальні приклади, на основі яких вчимося творити та імпровізувати. Творчим завданням є підбір варіантів музичного супроводу і самими студентами.

На практичних заняттях, використовуючи інтерактивну форму «ділової гри», пропонуємо коригувати й ускладнювати завдання: вправи з метричною пульсацією, виконання музично-ритмічних рухів до запропонованих пісень згідно шкільної програми (1–4 кл.), створення темброво-ритмічних супроводів, танцювальна імпровізація на основі вивчених рухів, створення студентами власних танцювальних етюдів, які засвідчують рівень засвоєння матеріалу тощо.

Отже, хореографічне виховання майбутнього вчителя мистецьких дисциплін – цілісний і, водночас, динамічний процес, а фундаментом художньо-естетичного виховання майбутнього педагога повинна стати національна спадщина у контексті європейської культури. Таким чином, заняття хореографією повинно входити сьогодні у всі сфери виховної роботи, емоційно збагачуючи особистість, спонукаючи її до творчої діяльності.

Література:

1. Кривохижа А.М. Гармонія танцю: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів. – Вид. 4-е, переробл. й доповн. / А.М. Кривохижа – Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2015. – 116 с.
2. Сердюк Т. І. Педагогічний потенціал хореографічного мистецтва в формуванні особистості майбутнього вчителя / Т.І. Сердюк // Наукові записки : збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – Вип. № 63. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – С. 165–171.